

Khám phá được một ổ chứa đồ ăn trộm

QUẢNG NGÃI. — Sau khi đồn Phú An gần phố Sơn Tĩnh bị cháy, quan binh sơn-dã rút về tỉnh, có phải 6 người lính tập và mấy người tá can án ăn trộm, do viên đội lính tập chỉ huy, đến trú tại đồn Ấp, đã đem các đồ đạc bị cháy còn dư lại. Từ ấy đến nay, nhân dân ở làng Phú An thường bị mất trộm.

Đêm mùng 1 tháng 5 ta (12-5-34), thầy chùa Phạm hoàng Hy, tức Khai, bị mất trộm đồ đạc ước trên 30\$. Người này vì tu hành, nên không hiểu cách làm bằng cớ với làng thế nào, lại vừa lúc quan phủ nguyên sắp đổi, nên đành làm thỉnh.

Đêm mùng 5 tháng 6 ta (16-7-34), Trần Sỹển bị mất trộm đồ đạc khá nhiều, có trình số tại làm bằng. Hương lý có tình nghi tên Nguyễn Đoàn của xã gần Ấp, từ nhà Đoàn xét, thấy có một ít đồ tang. Làng hồi Đoàn thì Đoàn nói đồ của tên Phú, người nhà phải ở đồn đem gửi. Vụ tên Đoàn nghe vậy, chạy lên đồn xin tên Phú. Tên Thảo (lính tập ở đồn Ấp) thấy thế, bèn sờ trộm vụ Đoàn đem về tỉnh và báo khai rằng đồ ấy là của hương lý đem về...

Vì có này mà Phạm hoàng Hy mới đó thấy được một ít đồ y bị mất trộm tháng trước ở trong nhà vụ tên lính Thảo: Hy hợp công hương lý một trình lên quan phủ xin phải khám. Ngày mùng 6 tháng 6 ta (17-7-34) quan đề phó: "Phải lệ vụ hiệp đồng lý cấp sự chủ đề khám, nhưng giá trị tại đồn nội, ứng tục trình bằng đem hội đồng khám nào (成案目合案及事主証據, 若家住在屯內, 應請呈憑案會同驗案). Tuy quan phê như thế, nhưng chưa phải lệ mục đích khám. Qua ngày sau (18-7-34), không rõ nghe ai báo, sự chủ Phạm hoàng Hy làm tờ tục trình rằng: "Vụ tôi báo mất trộm của cái chứa ở nhà đồ Bồn bồn trước, nay phòng nghe đồ đại kỳ vì để cách đêm, chúng nó để giới đi nơi khác, xin đình sự phải khám khỏi phải. Xin quan tiền hủy tờ trình báo trước kia đi. Tờ tục trình này người tịch sĩ thảo vừa xong, chưa viết tình, sắp cho qua, thì lúc 3 giờ chiều hôm ấy, đã thấy quan Thanh tra, quan Giám binh đến tận nơi đồn khám lính, (tên Thảo không có tại đó), sự gì ai tu là tên Phú lên phủ, và bắt đưa đây tờ giấy tên Thảo là thị Ty (người tịch Quảng Nam) đem về tòa hỏi. Sân khi quan Thanh tra về, quan phủ có cho phải xét nhà Thảo, chỉ thấy có cái hầm mới đào, chớ không có tang vật gì cả. Sơn mai ngày 19-7-34, tòa tỉnh hiệp đồng đến khám tại nhà tên Thảo, xét lấy được rất nhiều đồ tang vật. Sau đó mấy giờ, thấy xe điện đến chỗ tại từ ấy về tỉnh và nghe có bắt bằng cớ để xét hỏi về vụ này.

Có lẽ quan phủ mới đổi đến chưa mấy ngày, không rõ tình hình, và có y tá lính đồn, nên có chuyện dùng gian này. May mà quan Thanh tra và quan giám binh xét ra, không thì cái ổ gian kỳ khi nào rồi!

Ấn dương

TRỊ TỬ THỜI CẨM MẠO

010-0120
MAISON NAM - TRAN
11, Rue Voltaire, HUB

Sau lý tại Quảng Ngãi:
M. Ngô - cũng - Lợi
Biên Nam - Lợi - Quảng - Ngãi

Cụ Sào Nam trả lời cho Báo Impartial

Hue, le 30 Juillet 1934
Ông chủ báo Impartial
à SAIGON

Thưa ông,

Gần đây trong một tháng, tôi có tiếp được 2 cái mandats: cái trước số tiền là 62\$17, cái sau 30\$30 của qui báo quyết giá mà do ông Thái-nam-Vân gửi ra.

Tôi rất cảm ơn qui báo, và ông Thái-nam-Vân cũng anh chí sùng đã có lòng nhờ đến một người lữ quốc dân trong lúc này.

Phan-bội Châu

Cũng ông Võ danh & PLEIKU
Tiếp được cái mandat 3\$ của ông gửi ra giúp Cụ Sào Nam, bản báo đã giao số bạc ấy cho Cụ, và Cụ có lời cảm ơn ông.

T. D.

Số quân sĩ Pháp chết trong trận Âu chiến

Theo bản thống kê chính thức mới tuyên bố, trong trận Âu chiến số tử vong, cả quân và binh pháp cộng 1.400.000 người, trong số ấy hải quân 112.000.

Mùa nắng cần phải phòng bệnh

Thường năm đến tiết nắng, như là khoảng cuối mùa hạ đầu mùa thu, thường có các bệnh lưu hành, như ban chần, thổ tả, rét, lỵ, trúng thử và ho v. v. Nguyên do là vì khí hậu thấp nhiệt và cũng tại người ăn ở không cẩn thận mà sinh ra, mà dễ sinh ra thì hay truyền nhiễm.

Ở gần thành phố có nhà thương có nhà, chớ ở trong thôn quê, dễ không biết cách vệ sinh, mà có đau lại uống bậy ăn cặn, có khi nguy đến tính mạng.

Phòng bệnh có nhiều cách, không thể nói hết, chỉ nói cách dân tiện thông thường mà nhà ai cũng có thể làm được:

- a) Ở ăn. — Vật ăn như các thứ rau, cần rửa sạch và nấu chín, không nên ăn trái cây chưa chín muối, hoặc trái gì đã chín rục mà có lãng rười bư vào.
- b) Nước uống. — Thường mùa này, nhiều nơi giếng cạn không đủ nước uống, mà như có nước, nước cũng bị nắng mà sắc cặn lại; hoặc có chỗ mưa, nước ngoài chảy vào đục như nước bùn. Thứ nước ấy nếu không lọc thì phải nấu cho thật sôi, uống mới khỏi độc; nhiều người có nước lạch vào nước chớ sôi chín mà uống thật là mất vệ sinh. Mấy người nhà quê đi tranh cãi, thường lúc trời nắng, mình đương uống mở hơi ướt cổ, mà uống kẻo kẻo nước uống ngay, hay là nhẩy xuống tắm, đó là cái cơ sinh ra bệnh.
- c) Nhà ở. — Trong nhà và phòng ngủ, giường ngủ phải quét dọn cho sạch sẽ và để cho thông hơi, đứng để ở đây và ở đây, rồi mới đi lại. Thứ rười muối, chính là loại mang bệnh đến cho mình.
- d) Tắm giặt. — Quần áo có mồ hôi thì nên thay giặt. Bao ngày làm việc tay lấm chơn bùn mặc quần, quần áo phải tắm và thay đồ quần áo sạch.
- e) Giữ trẻ con. — Nhà có trẻ con, hay cho ăn bánh trái và dụng đồ ăn đó, không bởi không lóc, sinh ra bệnh không tiêu hóa và các bệnh khác, nhất là mùa nắng này. Thứ là thương nó mà gây bệnh cho nó. Sự cho ăn bậy đó nên chừa đi.
- g) Dùng tin thầy thuốc đất phương. — Như rồi có đau, hoặc đi nhà thương thì tốt, không thì có thầy nào có tiếng kinh nghiệm, trị bệnh lâu năm, thì đó mới thuốc mà uống. Bệnh không thì giữ cách nuôi dưỡng cho của thân, bệnh nhẹ mà kiêng cử ăn uống cho nhàn cách cũng hết được. Không nên uống thuốc của mấy bác thầy lang đất, cũng nghe lời thầy phở thầy đất bầy mà cũng quấy mất tiền vô ích và có hại.

Mấy điều trên vẫn thường, mà trong thôn quê nhiều kẻ chưa rõ, nên lưu ý.

X. X.

VIỆC TRONG NƯỚC

Đã có học giả lưu hành
HUE. — Trước đây có một người họ Lê tên Mác ở phố Paul Bert mua 40, có xin ra một tờ giấy học giả 1\$, chớ không bắt được.

Học giả mấy lần lưu hành đầu ở Nam Bắc, chớ ở Trung, thì 11. May ở Huế đi về, vậy bà con hãy xem chừng, kẻo khi không mà bị qua giá trị học.

Thủ đoạn thầy chánh
THUẬN-THIỆN. — Huyện Phó-lục, tỉnh Lạng Sơn, là Cao-dồi, thầy chánh đương thờ Nguyễn-Khánh, 63 tuổi, ở huyện làm nhiều đời tại lý:

- 1) Tờ phụ lưu hành, huyện phó cho làm lấy mỗi năm 40 công là 3\$, mà thầy làm nhận năm 1933 12\$, năm 1934 10\$.
 - 2) Người trong làng xin thầy cho chức. Tên Nguyễn-Ngọc lo chạy đem về nộp 5\$ để chỉ tiêu việc làng, thầy cũng nhận hết.
 - 3) Tiền cho thuê học tức, để làm mới hành, thầy cũng nhận hết 5\$; nếu không cho nhận, thời thầy gây chuyện. Người ra của phe đảng với bọn vô lương đã chửi thầy.
- Người tại nơi trong làng, lại đương chửi thầy suốt trong 10 ngày mà hành vi như thế, dân khổ chịu quá!
- Dân biết

Bắt đám bạc, sao lại bỏ trôi?
Hồi 3 giờ ngày 19 avril 1934, phố làng Lê-Dê và cầu Bèo (lính huyện), có bắt song xác đĩa to tại nhà Thảo tại địa phận làng Phó-anh, tục gọi xóm Chũi (Quảng - Điền), bắt cả 15 con bạc hiện tang chừa đĩa và một ít tiền xu.

Chợ 4 giờ, phố Lê-Dê và cầu Bèo người tại nhà Trần-Chính làng Niêm-phố, bản soạn đưa tin.

Chuyện này lý dịch Nam-phố có dự tri, vậy mà bỏ trôi, không thấy cái đuôi sao ra sao cả, ai cũng lấy làm lạ.

L. Q.

Lại một vụ bắt bớ oan ức nữa chăng?

NGHỆ-AN. — Độ trước Tiếng-dân đã đăng vụ bắt oan hơn 10 người ở hạt Thuận-chương bị huyện tra tấn, sau nhờ số mặt thân và Tỉnh can thiệp đến, tra xét và tới nhà tha bổng; song đã bị giam cầm ở lao Vinh. Hiện nay tại hạt Quỳnh-Lưu cũng mới xảy ra một vụ bắt bớ mà có lẽ cũng hơi giống với vụ ở Thuận-chương trên. Vụ này là một vụ bắt tình nghi đạo kiếp.

Số là cách đây chừng một tháng, lúc 12 giờ đêm, tại nhà bà Đoàn ở làng Văn trường (Quỳnh Lưu), một là cướp khố đóng vào nhà lấy tiền trộm cả đũa bả ta lại, rồi làm dọa rình nếu trị hô lên sẽ giết chết tươi. Cả nhà không ai dám mở mắt, bọn gian ác vào vét cả đồ đạc làm tiền của, ước chừng 200\$, rồi dao thoát. Đũa khi làm bằng biết thì bọn đó đã chạy mất tích. Lý trưởng ở nhà Đoàn đi báo huyện. Hôm sau quan và làm bản bản và bắt tình nghi 6 người địa đó là: Phương, Lục, Chiết, Thái, Tư, Niêm. Bắt về mấy hôm, quan huyện tra xét lấy cung rồi giải Tỉnh. Phiên tòa Nam An để chỉ cấp họp tại Vinh hôm thứ ba 17-7-34 vừa rồi, đã đem vụ sự ra xét. Tất cả sáu người đều kêu oan, xin quan tra tấn minh xét, nơi rằng tại huyện chịu không nổi cực hình phải thả xang làm bầy thả thôi.

Nếu mà tại là một vụ oan ức như vụ ở T. Ch. vừa rồi, thì số là ta sẽ được trông thấy một tấm gương sáng lý nữa.

Dân nguyện

Tệ hương lý
HÀ-TĨNH. — Chàng tôi dân làng Gia hội, huyện Cẩm Xuyên, xin bày tỏ một ít của hương lý như dưới:

Trong làng chúng tôi xưa nay vẫn giữ trật tự, không bao giờ sinh chuyện kiện nhau. Trước năm 1921, có tên Bùi-Luyến làm đầu, rồi mấy người cướp lấy thuế chợ, để bị án giam đống tháng Qua năm 1930 nhân hội rỗi loạn, nhà nước sắc báo đoàn là vệ. Anh nó làm lý trưởng đời đầu cho nó 11 Bùi-Nguyễn, cho làm đoàn trưởng. Năm 1933 quan có sắc cho vào hạt Kỳ-Anh để làm xã Bùi-Sem, đi về liền lên chỉ hết một đồng bạc, mà về y tinh vào sự thuế của dân, lấy mười đồng; năm 1933, nhà nước không sắc (hạ tiêu tư lịch, mà lý hương bắt dân phải lấy được 22\$50 đưa về tư tiêu năm 1934 này, làng có cái chợ (gọi là chợ hội), mỗi năm trước bán cho thầy trưởng, được 60\$ học học, lý hương đem về tư tiêu. Năm nay lý hương lại tự tranh chấp thuế chợ. Vì sự thuế năm nay ngay khác, dân chúng bắt bắt hai có tiền trên cả phụ vào sự thuế, thời lý hương không chịu trả. Dân có đơn lên quan, thời tiêu học không có lý hương chỉ trả 15\$; tiêu tư lịch 22\$50 mà trả được 12\$, còn bao nhiêu không trả. Người ra của nhà chuyện, như ai báo trên họ phải nộp tiền công chuyện vật không bắt.

Hào mực như thế, dân khổ biết bao!

Dân

Cái nạn phủ thủ
QUẢNG-NAM. — Làng Thanh-châu, tỉnh Đông-yên, phủ Duy-xuyên, là một làng lớn, dân số tới 600, đất gần 700 mẫu. Trong hội thi đấu phân hạng nhất, nhì, ba, tư, mà dân mua thuế thì chỉ thuế hai hạng nhất và nhì. Năm nay, lý trưởng Trần-Nguyễn hiệp đồng các tay anh hào phân mỗi mẫu đất thuế 3\$, đất nhì 2\$, còn hạng ba, hạng tư thì không có. Đồ đồng 700 mẫu đất, phải thu có trên mấy trăm đồng bạc chớ là gì.

Một năm mà dân mua thuế là dân khổ. Họ lý của dân một nước như thế, có cần dùng từ không!

X. X.

Lại muốn bỏ tiền tư lịch
Chính đồng Chiêm-dân (Tam-ly) Nguyễn bá Đê, trước vụ thuế năm ngoài có thảo trình luận sắc cáo xã trong làng để thảo một ngày tư lịch của dân đình, nói bày đặt rằng bỏ nộp vào hội Cứu-tê (nguyên văn: thảo thảo tư lịch xuất nhập cấp Cứu-tê hội - trừ tiền ngày 14 thứ 2 năm Đê-đạt năm thứ 3). Vì thế mà lý trưởng Long sơn Nguyễn thương Chi bắt đầu thu được 150\$.

Vì ở làng Quảng Nam không có hội Cứu-tê và quan trên cũng không có lý tư lịch nộp cứu-tê, nên nhà một vụ kiện ở làng Long-sơn mà việc này đã đến đến phủ.

Vừa rồi là 30 cấp phủ Tam kỳ họp ngày 14 tháng 4 ta, đã kết án chánh đồng Đê 3 tháng tù, và lý trưởng Chi 6 tháng, cả hai đều hưởng án treo.

Cái thái lợi được của thầy đồng mượn chuyện cứu-tê mà lấy tiền tư lịch bỏ tới ruộng, thật là đáng tội, còn lý trưởng làm hành theo lời sắc chánh đồng và có giấy biên nhận rõ ràng, không tiêu xu nào như lý Long-sơn mà cũng bị sa, cái đó có oan, quan trên nên thăm lại.

B. Ch.

Lại có lệnh bắt chớ!
QUẢNG NGÃI. — Vừa rồi có trật sắc đại lược như sau đây:

... Tuân phủ Huế mới bắt được hơn một ngàn sáu trăm con chó chạy về vào ở dọc đường (?), mà ba tháng nay nạn chó dại cắn người không phát sinh nữa... Vì thông sự cho lý trưởng thôn quê phải gia tâm tuần mã những chó ấy... Nếu phương pháp này không hiệu nghiệm, thì sẽ đặt môn thuế để hạn chế sự nuôi chó trong thôn quê, cho cái nạn chó dại cắn người được giảm bớt. Tiếp được tờ trật này, thì sao phải phải làm cho biết... Chừa biết các phủ huyện phải đem thuế nào? Chờ hiện tình nhân dân thôn quê đối với trật sắc này, đến lý làm kinh hãi.

AI cũng biết thôn quê nuôi chó, không khác chỉ nuôi một đứa trẻ nhà, đều nhà nghèo cho một tìm tranh cũng có nuôi con chó làm bạn trẻ em.

Một nạn chó dại, thỉnh thoảng năm khi mướn học mới xảy ra; mà có xảy ra thì có nhà thương chữa, đến kỳ dân rất cảm ơn hay có trật này thì tất là sự khai báo bắt bỏ làm phiền lý cho dân quê cái nạn chó dại, mà loài chó phải tuyệt giống!

D. L.

Không được trích tư lịch nộp học phí

Từ ngày có lập trường làng lý này ở Quảng-ngãi sự nộp học phí làng này ở trường cũng thì trích học đồng, làng nào không có ruộng công thì trích học từ lịch; để gần 30 năm, dân vẫn làm trường. Sau khi việc học giao lại Nam-triền, thì học phí có vẻ lớn hơn, như ở Tư-nghĩa thì học phí phải được đóng theo lệ trước, mà ở Sơn-Tĩnh thì học phí phải đóng theo lệ trước, mỗi suất phải nộp 0\$27 học học phí. Còn số học từ lịch thì mỗi suất phải nộp 1\$ với lý thuế vừa rồi, trừ ra người nào có 0\$27 nộp 1\$ 5 ngày, thì không nộp. Nghe học từ lịch nộp 1\$ kia, để ta bỏ của công. Thế là dân Sơn-Tĩnh bị lấy mất người phải là 0\$27 nữa phụ học phí, chớ không được như mấy hạt kia. Dân lý làm ta than làm.

P. V.

Lời than phiền của người bệnh
(Cho thuốc rở quá)

BÌNH-DINH. — Gần đây người dân thuốc tại nhà thương Đông sơn dân phân nào là giờ cho thuốc rở quá, nhiều khi đến 9, hoặc 10 giờ mới cho.

Nhà ông người bệnh nhiều mà cho thuốc rở, có người ở xa đi 5, 3 ngày về lại bằng trễ con mà đợi đến 2, 3 giờ, tội quá!

CỔ-ĐỘNG QUẢ HÓA HO
AI họ xin đóng thuế hiện Bàn tay của Lý-Sanh-Đường sống trong 2 gói thì thành Bàn đũa của thế dân Lý-sanh của Thanh điệp trị được nhiều chuyện hay và có cả các thế Cao, Đục, Hồn, Tấn rất tốt, rất hiệu nghiệm, ai mua bán, ai làm làm Đại-ly, xin viết thư về:

M. NGÔ-THIỆP
Directeur Succursale
Lý-Sanh-Đường
à TOURANE

Muốn giữ da cho mịn, tươi và đẹp, không ăn nắng, không làm nắng hương và mua, dùng!

DOUDRE DE RIZ

VAN-HOÀ

Hai thứ: trắng và hồng
Có hiệu échanillon tại hiệu
VAN-HOÀ
27, Rue Gia-long - HUE

THUỐC TRỊ BA CHỨNG ĐAU BỤNG:
ĐẠ-ĐÀY, PHÒNG-TỊCH, KINH-NIÊN

Bau tào giữa ngực, lợi chổi qua son vai, rồi đau lên xuống ngang thất lưng; y như thế cũ, có khi về ra nước chườ; có khi đau qua sườn cả đả ra ra; đau như thế gọi là đau dạ dày đau bao tử.

Bau bụng trên hay đau dưới, sau đau rứt đợ; bề y hay đánh trung tiện thì đó đau; cách mấy ngày hoặc một tháng đau một lần; đau như thế gọi là đau bụng kinh niên.

Bau chổi chổi trong bụng, ngứa đau ngứa không; ngứa muốn ăn, ngứa không muốn ăn, ngứa ngứa ngứa; sắc mặt vàng vọt hay băng học, da hung dầy thì bệnh đau như thế gọi là đau bụng phồng tích.

AI mắc phải, hãy viết thư cho chúng bệnh thật rõ gửi cho bản hiệu, sẽ gửi thuốc bằng cách làm hóa y ao ngĩa.

Thư từ và mandat đi:
NGUYỄN-NGỌC-AM, chủ hiệu: ĐIỀU-NGUYỄN ĐẠI-DƯỢC-TRUNG
121 hàng Đông (cửa quyền) NAMOI

hãy dùng

SAVON

VIỆT

tốt hơn

Thuốc bổ huyết

Chuyên trị:
Thiếu huyết, huyết hư, bạch-đại, mất ngủ, mất ăn, mất ngủ, lao lãn, ăn không tiêu, đau ốm mới khỏi, dân bà ở cử dục v. v. ...

MIXTURE TRITONIC

Một chai 0\$60

Pharmacie PHAM-DOÀN-ĐIEM Tourane

TỘI CHI LÀM VẬY
???

Có người muốn mua dầu nước, không biết có y lý mà cứ đeo queo đến các ổ nấu dầu của hiệu Khuyển-Diệp ở PHƯƠNG-XUÂN (Quảng-binh) SA-LUNG (Quảng-tr) AN-NÔNG (Hừa-thiên)

mà thương lượng với các người cai của chúng tôi.

Các ngài đó nên biết cho rằng tại các ổ nấu dầu chi có việc nấu, còn công chuyện buôn bán dầu làm tại Bến-Ngự Huệ cả. Các ngài nếu dầu của chúng tôi lại là những người rất đáng kính, không bao giờ chịu nghe lời thiên xep, Chờ nữa, muốn đến thăm các ổ nấu dầu của chúng tôi phải có giấy của chúng tôi mới vào được.

Hiệu Khuyển-Diệp lại xin quảng cáo cho ai nấy đều biết rằng chúng tôi đã là nhà nấu dầu thời chỉ cốt bán cho được nhiều dầu, ai mua chúng tôi cũng bán cả, dù người mua đó là một nhà buôn cạnh tranh với Khuyển-Diệp cũng vậy. Bởi lâu chúng tôi cũng vào bán cho nhiều nhà như thế, vì ai nấy cũng rõ rằng ở Đông-Dương hiện nay trong người Việt-Nam chỉ có hiệu Khuyển-Diệp là có cơ sở máy móc nấu các thứ dầu, như dầu trầm, dầu chổi v. v. ...

Mà nếu là nhà cạnh tranh với Khuyển-Diệp, chúng tôi còn thản cho giá riêng thật họ nữa là khác. Vậy ai mua dầu nước, xin cứ hỏi, cần bao nhiêu cũng có

Hiệu KHUYNH-DIỆP cần cáo

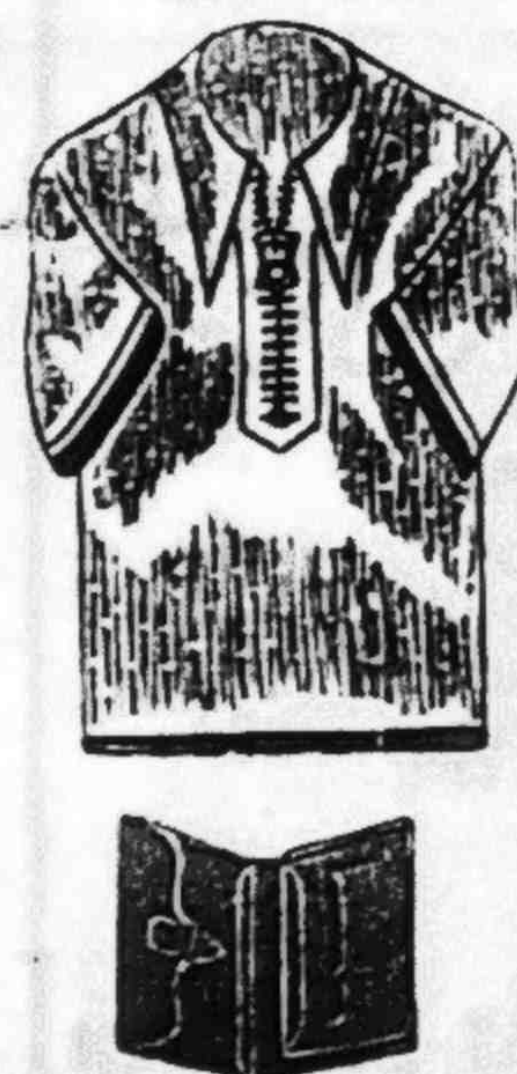
SỮA NESTLÉ HIỆU CON CHIM SỨC KHỎE CỦA TRẺ CON NHIỀU CHẤT BỔ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ sinh và các nhà thương binh...v...v... ở Trung-Kỳ, Bắc-Kỳ và Cao-Mên

Dùng sữa "LE GOSSE" SỮA "LE GOSSE" rất bổ cho tất cả mọi người: có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết.

Bao thầu cho Nhà-nước năm 1932-1933 Lycées, Collèges, Maternités, Ecoles, Institut de Puériculture etc... à Saigon

AI BÀN RẺ HƠN THỜI AN-THÀNH CHỈ BIỂU KHÔNG! Nay mở có áo Chemisette col fermeture éclair...

Tin quan Toàn quyền Robin Bản báo đã lên khuôn thì được tin quan Toàn quyền Robin...

Mắt độc-bình giá 200\$ BÌNH-DINH. - Đêm 30 Mai (18 tháng tư Annam)...

CÙNG CÁC NGÀI ĐỘC TƯỚNG HUYỀN-TRẦN CÔNG-CHÚA Quyền tướng "HUYỀN-TRẦN CÔNG-CHÚA" của lối mới xuất bản...

BUÔN BÁN TIỆN LỢI Ở Trung-kỳ, Ngải nào có gỗ lim, gỗ hồng sic, dầu dừa, cau khô...

GIÚP NẠN DÂN BÌNH PHỐ Sở học của Hội Trung Ương Cứu tế ở Huế đã nhận được: (Tiếp theo)

Việc thế giới (Tiếp theo trang 1) Việc hiệp ước Dương cơ. - Theo những tin ở Thượng hải...

Đường xe hỏa phía Bắc-Mãn-châu. - Theo thông tin "Reuters"...

Xử Nhật chống Pháp. - Báo "Barron Zeitung" bản về hiệp ước ở Đông phương...

MỸ Giá cước tăng bất công. - Theo lý thuyết của ông Mallard...

ANH-EM NÊN ĐỂ Ý Nếu ai mắc phải bệnh LẬU, hoặc LIM LA dù mới hay lâu...

PILULES PINK advertisement with image of the product and text: Một lọ thuốc PILULES PINK thêm cho các cơ-thể yếu-mệt...

DAU VAN-UNG advertisement with text: Con bà đau? Bà chỉ nên dùng: DAU VAN-UNG Vĩnh-Hưng-Tường THỨ ĐẠC

CON RẢI GIẤY NỮ? advertisement with text: Lớn này cũng có người đi khắp lục châu rải giấy...

THUỐC XÒ? advertisement with text: Hiện Nam-mai có một loại thuốc. Giá rẽ mỗi gói 0\$15...

THÂN HỘ PHỐI advertisement with text: MỜI PHÁT-MINH Chuyên trị các bệnh phổi, đau phổi, ho phổi...

TÂN-DÂN HỌC-HIỆU advertisement with text: Trường ta lớn nhất ở Quảng-Nam Dạy "đá" 6 lớp, thầy giỏi, học trò học mau tiến hóa...

CÁI NÚT CHAI (TRÌNH-THAM TIÊU-THUYẾT) Tác - giả: MADRICK LEBLANC Dịch - giả: X. V. Số 71

Đông bách đến đây, là một cơ chừng chắc rằng việc gì cũng lầy như Vô rắng lái, và những thơ từ kia còn ở trong tay Vô rắng lái...

rắng lái mà nói: "Ông Vô rắng lái, tôi có chuyện nói với ông." Cũng trong lúc ấy, Đông bách xen ra được và chụp lại một bên Vô rắng lái...

chờ không ai nữa. Bất bình tự nghĩ, rồi nhìn sang phía mấy viên thanh tra như muốn gọi họ. Nhưng ông lão ta cất giọng nói: "Phải, tôi tưởng đúng các tác thơ từ kia, phải người xe hỏa hai giờ và tên họ cái giấy khờ khạo cũng phải."

"Trời ơi! sao vậy?" Vô rắng lái hỏi. Hai người cùng đi. Đông bách, đứng sừng sực, không nói một tiếng. Ông lão lại gần một bên ông ta mà nói: "Đông bách, tính lại chỗ... bị thuốc mê chẳng?... Đông bách nắm chặt hai bàn tay và la lên một tiếng."

hãy bỏ đi cho tao. Trước có trong ấy một mớ giấy bạc, và cái giấy nhận của nhà chùa để mà mướn gọi bán ghế nhà An-thiền, bán ghế mà mướn lấy lại nơi tao. Tao tưởng trác ra là giúp cho mày, vì không thì đến hôm nay đây mày cũng phải tự mướn trác hết ra. Không, đừng cảm ơn tao làm gì. Thôi chào mày. À, nếu mày có cần một đôi trụ để mua cái nút chai thủy tinh khác thì có như ta đây. Thôi chào mày nhé!

Một trường tư rất lớn là trường LYCÉUM PAUL-DOUMER

Đại-lộ Gallieni gần ga Hòa-bình và ga Chợ-quan, ở giữa địa-phương Saigon - Chợ-lớn

Ngày khai giảng 1er Août 1934

Enseignement secondaire français - Primaire

Supérieur et Primaire

Đầy đủ lớp Đệ-hạ (Enfantine) đến lớp Tú-tài tây (Baccalauréat métropolitain).

Đầy đủ các cấp giảng dạy (Ecole Française)

Đầy đủ thứ tiếng Français, Latin, Grec, Annamite, Anglais, Chinois

Internat - Demi-pensionnat - Externat surveillé

Externat libre

Chỗ ăn, chỗ ở riêng cho NỮ-HỌC-SINH

LABORATOIRE - CINEMA - T. S. F. - ABONNEMENTS

RÉDUITS SÁCH VÀ HỌC - INFIRMERIE do một ông

Docteur ở Đại-học y-khoa Paris đứng sẵn sáo - PING-

PONG - TERRAINS SPORTS - AUTOCARS để rước và

đưa học - sinh tại nhà - Abonnement réduit trên các

đường xe điện (tramway) và xe đò (autobus)

Tiền học tiền ăn rất nhẹ

Cách sắp đặt giống như các trường

bên Âu và bên Mỹ

BỒC-BỐC: Ông **LEURET LE FERRON** thường dạy Bác-
đề và hội-học, Cử-nhơn văn-chương Triết-học. Lão luyện 30 năm
trong đường giáo-dục. Người đã sáng lập trường Lycée Hồng-
Bân ở Hanoi.

LỜI DÀN: Muốn hỏi chi tiết xin viết thư hoặc đến:

N° 187, Gallieni - Saigon

ở xa xin địa chỉ theo một cuốn có sẵn trả lời.

THUỐC HO KINH NIÊN SÔ I

TỬ - NGỌC - LIÊN

VỪA HAY, VỪA BỎ LẠI VỪA RẼ TIỀN

Hiện chính ở Hanoi 117 phố Hàng Bưởi và khắp các tỉnh sẽ đổi-
lệ bán.

Lọ lớn 0\$90 - lọ nhỏ 0\$30

Mách bà Con!

Hai thứ thuốc bí truyền.

THANH HUỆT NHIỆT, GIẢI NÓC ĐỘC!

Thuốc này chuyên trị các chứng ngứa
lở, rất ngứa, đôi tiền táo, kết, tiểu tiện
vàng đỏ, tiểu tiện, phát hạch, huyết nhiệt
sinh ra gẻ ròi, gẻ ngứa, mồm hôi, đốm,
ngứa ngứa khắp thân, hoặc ngứa ở
sưng đỏ ngứa ra máu, hoặc ngứa ở
bệnh lậu và Giang-mai lâu ngày chưa
được tuyệt sạch, nhấm vào mạch máu
sinh ra ngứa, loét, ngứa ở quanh mắt.

Trẻ con bị khi huyết nhiệt độc của cha
mẹ truyền sang, sinh chứng tiểu độc,
chức dân, lở tai, răng sủa, mồm hôi, đốm,
ngứa khắp thân. Hoặc ngứa ở bệnh
thương khi ăn uống không tiêu, đại tiện
táo kết. Nhất là về mùa hè khi trời nóng
swe thình thoảng ngứa 1, 2 và 3 thành
huyết nhiệt, tiểu huyết độc rít hay, sưng,
nh, lở, ngứa ngứa.

Mỗi lọ giá 1\$00 5 và 5\$00

Thuốc trẻ giá mỗi lọ 0\$50 5 và 2\$50

Bán tại hiệu: QUẢN-HƯNG-LONG N° 80 phố Khách VINH

ở xa gửi địa chỉ theo một cuốn có sẵn trả lời.

TIÊU - HẠNH - LÂM ĐƯỢC-PHÔNG

108 phố Hàng-Bưởi HANOI

CHỮ TÔN I CHO KHỐI ĐAU

Khôn là
Khôn khổ, đau đớn, đau
yếu tim, đau phổi
thì chỉ có một THUỐC HUYỀN

VALDA

Hồi thọ độ thông mà lại được
Khôn lo cảm mạo thông hàng
Đau cổ thể hít mũi bấm dơ
đầy hay là có vết độc.

Thần cũng Khôn lo đau
Còn có đau:
Sở mũi, Khôn khổ, Khôn tiếng,
sợ lạnh cũng là họ
thì cũng ở dùng THUỐC

PASTILLES VALDA

ngậm thông hơi tốt lắm.

Mà phải nhớ mua thì thuốc
đó mới linh nghiệm
Coi cho kỹ trên nắp hộp có
hình chữ

VALDA

MỚI THIẾT PHẢI

Bức thư của
BUI-DU di TÂN-LẬP

Kính thưa ông,
Tôi nhớ uống thuốc TAM-TINH HẢI-
CẦU BỒ THÂN HOÀN của ông sớm hôm
này được lành dứt bệnh Di-tinh và Mộng-
tinh, trước khi tôi chưa uống thuốc của
ông tôi đã bị bệnh Di-tinh và Mộng-tinh
6, 7 năm, bắt cứ đêm ngày tôi ngủ trằn,
ban ngày có cũng ra, cứ hai ba đêm thì
ra một lần, trong mình bần thần mệt
nhọc, tay chân nhức mỏi, rứa mà say
tôi dùng thuốc của ông đã được lành thỏi
mà không thấy nó ra lần nào hết mà tôi
đặng kẻch đợc minh.

Còn về tôi có bệnh Bạch-đái và trong
mình mệt nhọc mà có dùng hai hộp HẢI-
CẦU BỒ THÂN HOÀN và hai hộp SÔNG-
LIÊU ĐIỀU-LINH HẢI-CẦU HOÀN mà
trong mình bữa nay biến Bạch-đái hết
đứt, ăn được, ngủ được và làm công
việc không ngại nữa vui vẻ một nhọc như
bởi trước kia tôi có lòng mừng lắm.

Thầy có anh tôi bị bệnh này có
gần một tháng, tôi mua đã các thứ
thuốc cho nó uống không thấy bớt sau
lại mua 1 và thuốc ho của ngài của ông;
NHAI-KHOA CHỈ KHAI TÂN, cho nó uống
mà nó cũng hết cơn ngứa, vì là cơn ngứa
khó cho uống quá mà bữa nay cũng hết
hết cơn rồi.

Và tôi có người anh của bụng đi sông
rất ngứa mà lui đưa cho uống 2 gói LỄ-
THẾ TIÊN-ĐƠN, hết đau bụng và cầm
lại liền, thiết xứng đáng với tên TIÊN-
ĐƠN.

Nếu tôi rất lấy làm mừng và tôi lấy
lời tạ ơn thật lớn thơ này trước ông
gần sức mà giúp đỡ bảo trong khi bệnh
học, sau tôi sẽ làm ơn và gửi, và gửi,
được-phòng trường thọ là mừng.

Kính thư
Quinhon, le 11 Janvier 1934
M. BUI-DU di TÂN LẬP
Tailleur Moderne
(Annam) QUINHON

VO-VAN-VAN DƯC-C-PRONG

Chủ nhân g học-sĩ Võ Văn Văn
báo chí THEUDAUMOT

VO-VAN-VAN DƯC-C-PRONG

Chủ nhân g học-sĩ Võ Văn Văn
báo chí THEUDAUMOT

VO-VAN-VAN DƯC-C-PRONG

Chủ nhân g học-sĩ Võ Văn Văn
báo chí THEUDAUMOT

TIÊU - HẠNH - LÂM ĐƯỢC-PHÔNG

108 phố Hàng-Bưởi HANOI

TIÊU - HẠNH - LÂM ĐƯỢC-PHÔNG

108 phố Hàng-Bưởi HANOI

TISANE DES CHARTREUX DE DURBON

VIỆT-DÂN TUÂN-BẢO

SAIGON

Phổ thông văn học, mỹ thuật,
bàn về các vấn đề quan trọng trên
thế giới và mọi phương diện.

Cả-nhơn sáng lập: Đặng-thảo-Liêng
Cả-nhơn: Phan-vân-Thiệt
Giá báo: 1 năm 5\$20 52 số tờ và
6 số đặc biệt có thưởng ngay 1 cái
đồng hồ trải quít xi lên có báo
kiến 3 năm. 6 tháng 2\$65, 3 tháng
1\$35. Mỗi số thưởng 16 trường 0\$10,
số đặc biệt 24 trường 32 trường
0\$20.

DÂM LAM - CAM BOAN

Như tìm là, cốt khí, song độc, đường
mật, đau lỵ, qui ngài sống hem dùng
thuốc sẽ tiêu mau mà lại lại lại cả
đời về sau. Những thuốc ký có chất độc,
dùng không dám uống, nếu lỡ nhai thì
sưng sưng, ngứa ngứa, còn nước vào bèo
tử rồi thì quít, cũng phát bịnh như
đá đẹn, rồi thì mạnh liền, nhưng ít lâu
trở lại, vì gốc độc của lỵ truyền trong
ngủ lặng. Hạt thuốc này làm công chuyên
mọi, đau cho mạnh mẽ. Sao công trở lại
(đó là bệnh lỵ năm) hành bịnh như
bong bóng lạnh, tay chân nhức mỏi,
đau xương, đau đầu, thất ngạo, đau
ra g rắng nơi ngực, đường đại bân,
đường tiêu có chất mũi cũng làm như
sợ chỉ, hoặc muốn đi lỵ ở đân thì lỵ.
Lâu ngày lại cho lành mau, mang khô
béo thì như Đổng báo ai là đau nhấm
mấy chúng bịnh trên đây, mới phát hay
là lỵ năm, uống thuốc này máy dùng thuốc

SỬU ĐỘC BÀ ỨNG HOÀN

CỦA HIỆU THUỐC

ÔNG TIÊN

170 g ít ngày sẽ thấy rõ là thuốc uống
lời gốc độc ra dứt tuyệt, khỏi trừ cặn,
không hai sinh dục, không hành bịnh
như. Cam đan trăm ngàn người không
sai một. Mỗi hộp 1\$50, uống 5 ngày.

Cả hai là các loại thuốc của Ông-TIÊN
ở xa gửi địa chỉ theo một cuốn có sẵn trả lời.

Nhà thuốc Ông Tiên

Annam Dược-phòng
84 rue P. Blanchoy prolongée
PHUQUAN SAIGON

INJECTION PEYRARD D'ALGER

Thuốc chữa bệnh này chế
ra đã lâu rồi và hiệu-
nghiệm hơn các thứ
ĐỀ TRỊ BỊNH DẪU-LẬU
mới bị hay là có dấu như
Trong 233 người
A-Ríp dùng thuốc này
thì lành bệnh hết 231 người
(Tinh thể nước muối Peypard & Algot)
BÁN TẠI: PHARMACIENNES PEYRARD
84 rue de Bruxelles, PARIS
ở xa gửi địa chỉ theo một cuốn có sẵn trả lời.

THUỐC LẬU ĐỨC-THỌ

Là một loại thuốc ngoại khoa gia truyền sáng
độc, không hại sinh dục, không hại di dục,
không hại về mặt nhọc, như những thuốc của
mười; chỉ trong ba, bốn tiếng đồng hồ đã thấy
khiến bệnh. Thấy đ, thì thuốc này là một
Thầy là một nhà thuốc rất linh nghiệm đã được
nhất nhà anh em tin dùng, và đến người bị
người khác cũng nên tin dùng.

LẬU MỚI MẮC

(état aigu et chronique)
bướu, sỏi, làm mờ - có khi lẫn cả máu,
sưng đau đặng có 12 g giá 0\$50 một và
MẮC ĐÀ LẬU (état chronique) tiểu
tiện thông, làm mờ, hoặc sưng đỏ mới
có một tỷ (goutte militaire) sưng tiểu
lầm vẫn nên dùng đặng có 12 g giá 0\$50
một và. Còn TIM LẬU (thi cơ ba thể có
1, 4, 5 thì nào cũng 0\$50 một và chữa
đó là thời kỳ, bắt đầu là cả định, tiểu
phản, máu gà hoa khô, đặng thuốc này
hiệu ứng chữa bao lâu mà hết ngứa.
Thuốc này uống vào cũng không hại sinh
dục, không bốc lên răng, không phải kiêng
ngủ, như những thứ có thấy ngứa kinh
phản.

ĐỨC-THỌ ĐƯƠNG

317 Route de Hoa Bai (24 gian) HANOI
Là một nhà thuốc của một nhà khoa học, có
nhân cứu khổn khổn mới lấy tên để ghi nhớ
đi các nơi theo thì tình báo gia ngàn.

HẾT KHÍ LỰC

thì dùng thuốc: PARAFES PILLS - giá bán 1\$ 00

LẬU CÓ MŨ

mới n 6
kinh niên

TIÊM LA

Dùng thuốc COMPRESSIO de QUÉRY
đặng trị bệnh về và thuốc tiêm về lỵ
Chưa bệnh này dùng thuốc gì cũng không khỏi,
đặng thuốc này thì rất linh nghiệm.
Giá mỗi gói 1\$ 00

TIÊM LA

Dùng thuốc COMPRESSIO de QUÉRY
đặng trị bệnh về và thuốc tiêm về lỵ
Chưa bệnh này dùng thuốc gì cũng không khỏi,
đặng thuốc này thì rất linh nghiệm.
Giá mỗi gói 1\$ 00

TIÊN TRI AI CẬP

PROPHÉTIE ÉGYPTIENNE
ĐOÀN VIỆC TRƯỚC SAU ĐÙNG NHƯ THẦN
gửi thư về *Ortisana* ĐÁP-CAU
Đề ngày sinh để tính họ, tuổi.
Nhờ định mệnh 0\$70 tiền bút phí.

Thuốc Cai-Nha-Phiên văn-minh

Được sở thí nghiệm Đổng dương nhận được thuốc này không có
chất thuốc phiên giả dùng cho người nghiện, ngày 17 März 1933,
và duyệt tại tòa án số 48, 3 Avril 1933 Hanoi không ai được
lạm giã, đã biết rằng thuốc này công hiệu phi thường, không thuốc
nào sánh kịp. Các ngài bắt cũng đến đây cũng đã được, khi
uống thuốc này thời bỏ hút ngay và trong người rất khỏe ăn ngủ,
đi làm như thường, khi mua thuốc, các ngài đợi cho được tờ giấy
chứng nhận của quan thầy thuốc mới là thực hiệu, nếu không thì
được thời giả lại tiền, thuốc có năm hạng, nặng nhẹ khác nhau, khi
mua xin hỏi ăn nhiều hay ít, bản hiệu có thấy xem mạch chữa đã
các bịnh người lớn trẻ con, dăm dờ dả, cũng đều khỏi cả. Các ngài
dùng thuốc chỉ, xin viết thư kể bịnh, bản hiệu gửi thuốc tới ngay, có
bản sách nặng cao quá thì bản hiệu, các ngài mua từ 2\$00 trở
lên không mất tiền cước, bởi dền chỉ xin gửi cho cái Jimbre 0\$05.
a VÂN-MINH GIỚI YÊN-HOÀN a, hạng nặng 5\$00, hạng nhẹ 3\$00,
hạng ba 2\$00, hạng tư 1\$00, hạng năm 0\$50 một cái. Ngài nào muốn
cho người thêm sức khỏe khi bỏ hút đặng thêm thuốc từ 2\$00 một
hộp, để bi cho chủ nhân M. TRẦN-ĐẮC-SỞ, phố xe điện, số 73 HANOI.

Đại lý độc quyền M. Lê nam Hưng, rue Gia long ở Phấn thiết -
Annam, Phạm văn Hằng ở Phanrang Annam, Vinh tiếp Phát ở Long-
xuyên, Lê Văn Nhàn ở 27 rue Marché Thị Nghè ở Saigon, Huỳnh Tri
n° 15 rue Cailier ở Paompenh, Trần Tư tácheron ở Trankok, Nguyễn
Văn Đăng ở Pakse Laos.

ELIXIR DUPEYROUX

Làm cho máu có nhiều chất trở về trắng, bệnh gì chưa khỏi các chất
thơm vào máu rồi chạy qua phổi ra ngoài, thế được chữa. Ăn ngon,
họ bớt, cân nặng hơn trước. Dạ dày yếu cũng uống được thuốc này
Dupeyroux, thí nghiệm đã 40 năm, ngàn người đã phải mổ
bệnh ho ra máu ho lao phổi, lao xương, vãng văn, nhất là các bệnh nhỏ
hơn như bệnh ho đờ mũi, đau tức ngực, ho ra đờm, ho hem, vãng văn.
Mỗi chai to 1\$ 88 (Không kể tiền đũa) bán tại các hàng bán thuốc.
Hieu chánh: Ph^o Phạm-Đoan-Điêm ở Tourane. Ph^o Thái-Khuanh-Khiet
ở Quinhon. Viết thư hỏi, sẽ gửi biểu cách chữa:
Laboratoire du Docteur DUPEYROUX, 5, Square de Messine, PARIS

Tam tinh hải cầu bổ thận hoàn

Thuốc tinh nghiệm đã giúp bạn thành niên nam nữ trị dứt bệnh kinh khô trị
Mộng-tinh, Di-tinh và Mộng-tinh. Người mà phải bị chứng bịnh trên đây, là
1 - BỊ TỈNH HẠM TIỂU THÁN HAI NGƯỜI PHỤ MẸ GIÀ, MỘT THÉN KHANG ĐIỀU DƯỠNG,
thần khí yếu đi, làm cho thần khí yếu, quàn hóa đượ, trường hóa sự.
2 - BỊ TỈNH HẠM TIỂU THÁN HAI NGƯỜI PHỤ MẸ GIÀ, MỘT THÉN KHANG ĐIỀU DƯỠNG,
thần khí yếu đi, làm cho thần khí yếu, quàn hóa đượ, trường hóa sự.
3 - BỊ TỈNH HẠM TIỂU THÁN HAI NGƯỜI PHỤ MẸ GIÀ, MỘT THÉN KHANG ĐIỀU DƯỠNG,
thần khí yếu đi, làm cho thần khí yếu, quàn hóa đượ, trường hóa sự.

VO-VAN-VAN DƯC-C-PRONG

THUDAUMOT (Nam Kỳ)
Đại lý: Phanhiết Bazar Minh Nguyệt Phanri Trương Trọng Hy, Delet
Nguyễn Khiêm, Quinhon Hồ Văn Ba, Nhàtrưng Tạ kim Hoa Arpie, Paflo
Trạm Mỹ Nam, Tourane Nguyễn Hữu Phò.

HƯƠNG - CÀNG THIÊN - THỌ - ĐƯƠNG

TỨC LÀ HONG-KONG TIÊN-SAU-TONG

CÔ-TÀU-HOÀN

Chuyên trị đàn bà kinh-nguyệt không đều, đau bụng, khi hư,
và không sinh nở.

HẢI-CẦU-CHIÊN-KIỆN-THẬN-HOÀN

Thuốc hay nhất, chuyên trị đàn ông thận hư.

九腎健穰狗海丸 搜婦毒壽天港香

Bán tại:

QUANG-NGAI Quang-Toang-Nguyen HUE Van-Ich
THU XA Hung-Phat HUE TOURANE Phuoc-Tho-Đương
TAM-QUAN Phuoc-Hiep-Chang FAIPOO Quan-Thang-Chang
SONG-CAU Chau-Thanh HUE QUINHON Phuoc-Hiep
NHATRAAG Vinh-Phat HUE Vinh-Hiep

Mong mỏi, bầy giờ mới có

CAO HO

của VINH-HUNG-TƯỜNG - VINH

Trừ có Ho Lao, còn ho gì chữa cũng khỏi. Nam, phụ, lão, ấu
đều dùng thấy kiến hiệu cả. Hiện giờ trẻ con hay có bệnh ho
gà, uống phần nhiều khỏi cả. Thật thế không giám nói ngoa,
Bán chiếu hàng trong một tháng, thử 0\$80 chỉ bán có 0\$40
để qui khách thí nghiệm.

PHU - TRUONG TIENG - DAN

VAN - DE HAN - HOC o nước ta ngày nay

(Tiếp theo Phu-truong số 709)

Sào - Nam

Điều thứ 3. - Xưa nay vận mạng của một nước, trông ở trước mắt, tất phải ngó lại sau lưng, ngó lại bước lui, cũng phải loan đường bước tới.

Đời này là đời gì? Là đời hoán hải giao thông. Nước ta ở vào cảnh mao? Là cảnh cường lân tiếp xúc. Hiện bây giờ nhờ có nước Pháp bảo hộ đã đánh, những tình cảnh lân cận há lẽ không láng giềng, không có bạn hữu, mà sinh tồn được ở cuộc cạnh tranh này đời đời hay sao?

Nước Tàu là một nước kẻ cạnh láng giềng với mình. Lịch sử họ với ta đã quan hệ lâu dài, mà cảm tình thân ái lại vắng lại thân mật; chỉ nói về đường giao thiệp, về văn hóa và kinh tế, bước ra ngõ đã gặp người Tàu, há lẽ mà đoạn tuyệt hết cái giây giao tế được hay sao? Và lại có nước Nhật bên, là một nước đồng chủng đồng ngôn với ta, văn minh họ ngày nay chẳng kém gì Âu-Mỹ, mà lối đường thông thương họ với ta ngày càng mở rộng. Tức như gần đây thành-phủ Đông-pháp kỷ điều nước Nhật-Việt thông thương, là một chứng rõ ràng lắm, mà chữ Hoa-văn Nhật-bản lại chan chầu la chữ Hán. Há có lẽ ta với họ mà vĩnh viễn không giao thiệp được ư?

Trên đường giao tế, văn tự ngôn ngữ là một thứ môi giới rất tiện lợi. Giao thiệp với người Tàu cần có Hán-văn, mà giao thiệp với người Nhật-bản thì Hán-văn cũng cần lắm. Bởi vì trong chữ Nhật-bản, Hán-văn đến 7 phần mười 7/10. Lấy Hán-văn mà giao tế với người hai nước ấy, chẳng những tiện lợi cho đường giao lân, mà cái máy mật của văn hiến Việt-nam ta cũng khỏi bề bần rầu thẹn với láng giềng. Giả như quốc dân ta, triệu đình ta, không nghĩ gì tiền đồ, thì Hán học bỏ quách cũng đành.

Trên kia trả lời về câu hỏi thứ nhất « Hán học nên bỏ hay nên bảo tồn » nay lại xin trả lời về câu hỏi thứ nhì là phương pháp bảo tồn.

Hán học tất phải bảo tồn, đã kể lý do như trên. Nhưng muốn bảo tồn phải có phương pháp gì cho được hoàn thiện? Vấn đề đó lại càng phải thương xác lắm. Xem trên mặt chữ, Hán văn thiết không gián liên được như Pháp văn, nhưng diện làm văn với âm đọc của Hán văn thì có lẽ gián liên hơn Pháp văn. Xưa kia số di người ta hoán nghĩ về Hán văn khó học là bởi có hai cơ nguyên nhân:

a) Theo như lối học khoa cử, sách mẹo đọc đã không có, mà cách dạy học lại cổ đư

vào đường lối học hiem gian thâm. Nên nỗi học giả gục án trôi năm mà còn chưa thông thạo. Đó là một nguyên nhân.

b) Xưa kia ta chưa có chữ quốc ngữ để phiên dịch Hán văn, nên học giả chỉ dòm mắt chữ Hán mà dò nghĩa, tốn nhiều thì giờ, hao nhiều công phu. Đó lại là một nguyên nhân nữa.

Đã rõ nguyên nhân ấy, thì muốn bảo tồn Hán học chỉ có tìm cách cải lương những lối học cũ, tất không khó gì, theo thiên kiến của tôi, có 3 phương pháp, xin chất cùng các nhà cao minh:

1) Giựa theo sách mẹo học chữ tây mà biên soạn ra bản sách giấy chữ Hán. Kẽ chữ Hán mà căn đúng ở trên văn quốc ngữ ta, nhiều đi nữa cũng chẳng qua ngoài 3000 chữ. Theo bản « tam thiên tự » cũng đã vừa đủ dùng, chỉ khác một chữ, là chữ người ta biết cách đặt câu làm bài, mà nếu theo lối thơ xưa, dở sách đọc hoài, thiệt là vô ích. Bây giờ ta làm thêm quyển sách mẹo, bao nhiêu những động từ, danh từ, giới từ, đại danh từ, tiếp túc từ, chuyên chiếc từ, quán từ, vị từ... tất thấy những chữ mẹo, chữ nào mẹo ấy, theo mẹo pháp văn mà dùng quốc ngữ biên dịch Hán văn, làm cho có hệ thống, có điều lý, khiến cho người ta trông thấy thì biết ngay. Mà một loại chữ gì, đều trích cử một câu Hán văn làm chứng, giải thích cho rõ. Bản sách ấy chẳng qua năm bảy chục trang giấy, nhà nào người nào cũng có thể tay cầm một cuốn. Bởi vì sách nhỏ giá rẻ, người dễ mua mà lại ham đọc, ước trong năm bảy tháng, một năm chắc người đọc cũng thông hiểu được. Hiểu bản sách ấy rồi, sẽ đem bản sách « Tam thiên tự » hay « Nhất thiên tự » mà giải dịch ra chữ quốc ngữ, thì chắc mặt chữ Hán văn đã nhìn biết được. Mà cách đặt câu làm bài, đã có bản sách mẹo làm kim chỉ nam. Như thế thì Hán văn cũng dễ học như văn tự khác.

2) Bất chước theo cách người Nhật bản học Hán văn. Nguyên trước hai nghìn năm, người Nhật-bản chế chữ Nhật bản cũng lấy Hán văn làm mẹ đẻ. Năm mươi từ mẫu của Hoa văn, toàn dựa theo chữ Hán chế ra, tức như A, Y, U, E chính là nhái tiếng chữ A, M, chữ Y, chữ U, chữ E của Tàu mà hóa mẹ ra con. Vì vậy mà văn tự Nhật-bản 7 phần mười là trộn Hán-văn. Người nước họ nhà truyền người đọc hơn hai nghìn năm. Từ

đời Minh - trị lại đây, người Nhật chuyên chú ý về việc Trung - hoa, thì Hán học lại càng có thể lực lớn ở trong nước họ.

Các nhà văn học của họ mới làm ra nhiều bản sách, như bản « Hán-hóa hợp-bích » dùng chữ Tàu mà dịch tiếng Nhật-bản. Lại như bản « Hòa-hán hợp-bích ». Lại dùng tiếng Nhật-bản mà thích nghĩa Hán văn. Ngoài còn có những bản « Hán-học từ-nguyên », « Hán-học từ-điền », chặt hàng dãy chợ, đâu cũng thấy những Hán văn. Vì vậy quốc dân Nhật-bản mỗi 100 người hơn 90 người biết Hán văn. Trong dân tự Hòa văn, Hán văn lại chiếm đại đa số.

Trông người lại ngẫm đến ta, ai bảo Hán học là khó bảo tồn! Người trong nước ta chắc còn nhiều bậc cao minh uyên bác, bất chước cách người Nhật-bản làm ra những bộ sách « Việt-hán hợp-bích » hay « Hán-việt hợp-bích », đem chữ quốc ngữ mà chú thích chữ Hán, lại dùng chữ Hán mà dịch thành ra chữ quốc ngữ. Trình độ dân ta tuy thấp, nhưng không thiếu gì người tư chất thông minh. Nếu sẵn sách sẵn thầy, bỏ lối xưa mà học theo cách mới, cái cố hữu của quốc dân ta chắc có ngày phát huy quang đại được nhiều, mà quốc văn càng giàu thêm xấp lên.

Gần đây tôi thấy ông Đào-duy-Anh có xuất bản quyển « Hán-việt từ-điền » lại ông Phan - Khôi xuất bản quyển « Hán-văn đọc-tu » (bản này mới khởi đầu đăng báo Phụ nữ trong Nam được mấy số), cùng bản sách mẹo của ông Trần-mạnh-Đàn, cũng có lẽ làm quan tiền phong cho Hán học được. Xin các người có học thức, tiếp tục mà làm những thứ sách như thế cho nhiều, thì một phương diện đã nghiên cứu thêm được Hán-văn, mà lại là một phương diện thêm bổ túc cho quốc-văn; thiệt là nhất cử lưỡng đắc.

Còn nữa

Thơ - Y
NGUYỄN-TRỌNG-TRƯ
1909

Phép nuôi lợn 0\$17
Phép nuôi gà 0,18
Phép nuôi thỏ 0,18

Có bán tại nhà in Tiếng - Dân
ở xa muốn mua một quyển phải gửi thêm 0\$13 cước, mua nhiều có một quyển thêm 0\$05

Đặt sử máy nhà danh nhân trong lúc tuổi nhỏ và hàn vi

Thường thường mấy người danh nhân làm nên công nghiệp phi thường, không chỉ lúc ra đời vào việc đời, mới thấy cách cách can đảm của họ là phi thường xuất tpe, mà chính lúc còn tuổi trẻ và ở cảnh hàn vi, cũng đã biểu lộ những đức khác người, thuật qua mấy chuyện đời này:

1) Hoa - Tinh-Đôn (Washington) - 7 ay sáng lập ra là Tổng-thống thứ nhất nước Hoa-kỳ, ông ta thuở nhỏ có việc chơi nghịch, đến cây cam của ông cha, mà đến khi hỏi, ông ta chịu ngay không chối. Nhiều sách chép chuyện ấy cho là chuyện ít có trong lúc tuổi nhỏ. Còn chuyện này ít ai nói:

Lúc 15 tuổi, ở bán bờ sông Ba-da-má-khắc làm công việc trác tượng. Gần bờ đó có đê tre cao 4 thước sà chưa rút xuống nước. Bao nhiêu người trông thấy đều lấy mắt mà ngó, vì nơi ấy nước hơi sâu mà chảy mạnh.

Ông ta chạy lướt xuống sông, đánh lộn với giòng nước, với đê tre kia làm. Cái can đảm ấy tức cái gen mà ngày sau sách cũ 13 châu làm thành nước độc lập

2) Lâm-Không (Lincoln), ông Tổng-thống nước Hoa-kỳ, người thì hành lối phóng khoáng. Ông ta con nhà nghèo, lớn nhỏ làm sinh lý cho một nhà hóa sụn, một bữa ông ta tính lậ thâm mật 4 đồng tiền điếu của một người đàn bà, đến khi hết giờ làm, ông ta kéo chừa đi đến 3 giờ sáng trời hơi người đàn bà ấy mà trả mấy đồng tiền kia lại. Lại một lần nữa, ông ta cần cho người nợ thiếu nửa gramme chè, chiều bữa ấy trời mưa gió, ngoài đường không có một người qua lại. Vậy mà ông ta có gói nửa gramme chè lột đưa cho người kia.

Người đời ai cũng ca tụng ông đức phóng khoáng của ông, mà cái công đức ấy do tâm lòng trong sạch làm khiết hóa gây nên.

Xưa nay ông ấy, những tay hào kiệt làm ra công nghiệp vĩ đại, đương ngày tuổi nhỏ thì cũng mà tư tưởng sáng suốt, nhân cách cao thượng, đã khác với người thường, như cái gương 2 danh nhân kể trên, nào phải không có cái để mà làm nên đại.

Chuyện học sanh ăn cơm người

Chuyện gì mà trái với nhân tình, thì hành ra không khỏi có đầu ngón trở; chỉ nói một việc ăn cơm là việc hàng ngày không ai thiếu được, mà ai ăn cơm cũng muốn ăn cơm sốt, chứ chả ai thích ăn cơm nguội, trừ ra khi bắt buộc đi như đi lính đánh giặc, hay là đi núi đi biển, gộp cái «ca» không thể làm ra cơm sốt được, mới buộc phải ăn cơm nguội. Vậy sự ăn «cơm nguội», không thể làm luật chung mà buộc cho mọi người được.

Trưởng - giới - Thạch Ủy viên trường nước Tàu, gần đây có xưởng sự cải lương sinh hoạt, trong có một đầu khuyến công chúng nên ăn cơm nguội, uống nước lạnh. Nhân cái thuyết « ăn cơm nguội » đó mà ở trường

học họ xảy ra một chuyện có thú:

Nguyên viên hiệu trưởng trường học ấy là người của Quốc dân đảng, bình nhật rất sùng bái họ Tưởng. Sau khi nghe lời đề trưởng « Ăn cơm nguội » của Tưởng, ông ta bắt đầu làm theo, và ra lệnh buộc học trò trường mình thực hành sự ăn cơm nguội.

Lúc đầu học sanh khởi sự ăn cơm nguội, thì nghe nó cũng lại lạnh, nuốt không xuống, trong 3, 4 tuần lễ thì ăn quen cũng nuốt được. Nhưng đầu sao, các cậu cũng cứ mơ tưởng thứ cơm sốt, mà không quên bữa đi được, nên nhiều cậu lăm lăm mang rứa thêm viên hiệu trưởng kia.

Còn phần viên hiệu trưởng, đầu mới xuống ra, trông bộ dáng quá quyết hàng, hái làm, chính tự mình cũng ăn cơm nguội để làm gương cho học trò. Phải chi thầy giữ được lòng sốt sắn luôn thì đâu có chuyện. Cái này, ăn cơm nguội đầu được vài tuần, có lẽ thứ cơm nguội lạnh đó nó bắt cái lòng sốt sắn kia cũng nguội lạnh theo, thầy nghe ra không thích; thầy bèn sầm rình cơm sốt mà ăn lên một mình.

Một cậu học sanh, tình cờ vào, gặp lúc thầy ăn, thấy bát cơm hơi lên ngul ngút. Thấy chợt biết cậu kia phát kiến chỗ bí mật của mình, có vẻ bèn lên, nhưng lỡ rồi làm sao.

Cậu ta ra, thuật lại cho anh em bạn nghe, học sanh đều tức giận, nổi lên « Ờ ờ hay cơm nguội », thầy hiệu trưởng ra khuyến bảo, thế nào họ cũng chẳng nghe, rồi tiếng máng tiếng nhạo và tiếng bắt chún lén cón, nghe rầm cả sân trường, có cậu lia cả bát cơm nguội vào mặt viên hiệu trưởng nữa. Hiệu trưởng bỏ lánh đi, từ đó trường ấy hái cái lệnh « ăn cơm nguội ».

Việc không đáng buộc, hay là còn ở vào cái «ca» chưa đáng buộc, mà buộc người ta làm, tất nhiên không hợp với nhân tình, mà gây ra những đầu rầu rĩ, như chuyện « ăn cơm nguội » trên này. Mà đáng nực cười là báo hiệu trưởng kia buộc học trò ăn cơm nguội mà tự mình lại lên ăn cơm «sốt», trách sao họ không máng, máng là phải chớ.

Tuy vậy, trên đời, câu chuyện và hạng người như báo hiệu trưởng này thiếu gì; mình ăn cơm sốt mà khuyến người thanh liêm, mình giữ cái đức lịch kỷ, cậy quyền mưu lợi, làm chuyện đó hèn, mà trách kẻ khác những việc vì dân vì nước... đều là cái lối khuyến người ăn cơm nguội mà tự mình ăn cơm «sốt», như báo hiệu trưởng kia. Vậy mà còn nói câu: « Làm theo lối ta nói mà đừng làm theo việc ta làm », mới đáng ngán cho!

T. B.

những thì cổ phong và từ khác, chỉ một số rất ít người học văn đã cao mới biết thưởng thức, còn ngoài ra chỉ biết lối luật thì, chính là vì thế.

Vậy lối thơ mới (mới theo ta) không phải người học nhiều, tay nghề viết ra, thì không nghe được. Còn lớp mới tập thơ, như trẻ học bài trong lớp thì, mà làm thơ mới, chỉ là phạm vào câu « chưa biết đi đã chạy » mà thôi. Ai học làm thì phải tự xét lấy.

Hải-An

AI MUỐN IN SÁCH GIẤY
MÀ GI NÊN ĐẾN NHÀ IN

TIẾNG - DÂN

123 - Đường Đông-Ba - Huế

Có đủ các thể chữ Quốc-ngữ, chữ Hán, chữ Pháp, làm việc mau chóng, lại tính giá phải chăng

LỐI THI NÀO LƯU HÀNH ĐƯỢC RỘNG HƠN

Người Nam có tánh ham đọc thơ, lại nh ều người thích làm thơ, đầu dĩ mang tiếng « làm không thành câu » mà vẫn cứ làm. Gần đây lại nổi lên cái phong trào « thơ mới ».

Trên đời cái gì mới cũng tốt (tout nouveau tout beau), kỹ giá vẫn không phân đôi cái « mới » đó. Song nói mới thì cũng làm cách nào cho âm điệu đọc có nhịp nhàng, ý tứ ngâm có hứng thú, nghĩa là có một cảm tình hàm súc trong bài thơ mình, mà ai đọc cũng cảm tại sướng miệng, có cái vẻ hào trời đóm gió, do đường xác động khí, thì mới gọi là thơ; chứ cứ nói mới mà nhảm mất viết cần, không thành âm điệu, không có ý vị gì cả, thì chỉ là một thứ văn « bất thành cú » mà thôi.

Một điều nên biết, mà có lẽ ai cũng công nhận, là lối thi « ngũ ngôn, thất ngôn, tuyệt cú (4 câu) và tám câu » của Tàu, cũng lối « lục bát, lục bát gián thất » lối « ca trò » và lối hát nam hát khách trong các tuồng ta, vào là có rich có vẻ không ai ỉu gì. Song số dĩ luân hành được rộng và nhiều người hoan nghinh hơn lối « các từ khác, thì có phong » cũng những điều mà ngày nay ta gọi là mới. (nói thứ hay và nghe được, không hề dở bất thành cú kia) có mấy cơ này:

1) Dễ đọc - Dễ gọi là thơ có khác với lối văn khác, là có âm điệu tự nhiên, đọc dễ thuộc miệng, không có khác khác hay kéo dài kéo ngy như lối văn xuôi. Nếu thơ không hợp vào thì thành ra văn xuôi.

2) Dễ nhớ - Cần bao nhiêu chữ, một bài bao nhiêu câu, đã có chừng mực, mà lại có vẻ hợp nhau. Tác giả rành nghề, đem ý tứ mình chạm trở thêu dệt trong cái khuôn kỹ, mà

lỏ ra cái mới cảm tình, về mỹ thuật. Ai đọc qua một lần là nhớ ngay, mà có lẽ trở đời thì không quên.

Như: Đi không chẳng lẽ trở về « không, mới nay tràn hoàn quyết trả « xong... » Đễ mang kiếp ở trong « trời đất, phá, có tên gì với nời sống... »

Càng: Dươi rềm sưa thấp thoáng « bóng nam sơn, ngành mặt lại chín « hoàn xem cũng nhỏ, đạo trời đất « cò kim kim cò, mành bình hải « không có có không. Lọ là thiên từ « vận chung...v. », đọc một lần hay là nghe ai đọc cũng nhớ được, không phải như thứ bài khác, đọc 5, 10 lần mà quên cũng hoàn quên.

3) Dễ truyền bá: Phạm thơ vào chương gì mà dễ đọc dễ nhớ, thì truyền bá được rộng, trong thôn quê ta nhiều người không biết thì ca là gì, mà những câu thường như: « Thế thượng vô nan sự, tri diện cẩu ca cáu thì, hà giả trẻ con thường đọc nơi miệng luôn, chính là nhờ cách truyền khẩu dễ dàng đó.

4) Lối văn mà ý dài - Nói về tả thực thì lối thi không được rõ ràng như văn ký sự, văn nghị luận. Song về mặt cảm tình thì một câu thi có thể khiến cho người ta cười, khóc, vui, buồn, theo như mỗi tình của tác giả đã cảm xúc.

Kể qua mấy cơ, đã thấy thì văn xưa nay tuy có vẻ đơn, mà lưu hành được rộng là vì thế. Kỹ giá không bác lối thơ mới, song một cái chứng rõ ràng là phạm lối thi mà âm điệu có khác khác, hoặc bố trí theo kiểu cách hơi cao một chút, là không sao phổ thông lưu hành như thứ thi thông thường kia được. Xưa nay người mình học Tàu, mà

